

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Ew/4 № 52291 /II

583415
Pocztą polowa 53 16 listopada 1920 r. *cc*

D o

Generalnej Adjutantury Nacz. Wodza

W załączeniu przesyła się do wiadomości w.m.i.e.i.s.c.u. odpis raportu at-
tache wojsk. P.P. w Rzymie Nr. 29 z 5/XI - 20.

I załącznik.

Za zgodność:

w.z. *Sikorski*
prtk

w.z. Szefa Oddziału II-go

PRZEBDZIECKI m.p.

Major Sztabu Generalnego

Otrzymują: Gen. Adj. Nacz. Wodza
M.S. Wojsk. Oddz. II Szt.
M.S. Zagr. Oficer łączn.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz 56847, dnia 13 XI 1920 r.

złocz. Wydziel.

5 listopada 1920.

29.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ODDZIAŁ II

W WARSZAWIE

R A P O R T .

Przy niniejszym przesyła się sprawozdania z sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej w formie pięciu załączników.

Attaché Wojskowy

[Signature]
Major.

29/X/1920.

DO SYTUACJI WEWNĘTRZNEJ.

*do celów
militarnych
do
municypalnych*

Cale Włochy stoja dziś pod znakiem wyborów municypalnych. Wybory te majace oczywiscie mniejsze znaczenie polityczne od wyborów do Parlamentu, sa moze dla zycia wewnętrznego jeszcze wazniejszymi. Dlatego tez wysilek wszystkich partii skoncentrowal sie dla przeprowadzenia swoich kandydatów. Pewien zwrot który juz sie dal wyczuć w Radzie i społeczeństwie przeciw rozbujalej w Kraju anarchii, znalazl wyraz w skonsolidowaniu się wszystkich partii, porzadku w duza grupe: "Unione", która przy umietyjnie przeprowadzonej kampanii, ma wszelkie szanse powodzenia przeciw socyalistom i klerykalemu "Partito Popolare". Oczywiscie najintensywniejsza walka prowadzi sie w samym Rzymie; chodzi tu o to, czy nad Kapitołem powieje czerwony sztandar, czy trojbarwny narodowy? Wobec stanowiska nacyonalistów odzywa sie nawet dawno juz zapomniana sprawa władzy świeckiej Papieża, która jako straszaka wystawia przeciw Popolarom stronniactwo "Unione". Tymczasem ze wszystkich stron Panstwa nadchodzi wiadomosci, z których mozna wnioskowac o zupełnem powodzeniu "Unione" w wiekszych centrach. Florencya jest pewna, Turyn w ostatnim czasie zmienil oryentacye, nawet w Medyolanie jakoby udalo sie wytworzyć wiekszosc zwiazkowa. Dzieje sie to wskutek bezwarunkowego obudzenia sie burzuazyi z letargu wyborczego. Abstynentyzm elekcyjny ustaje i coraz szersze warstwy biora udział w walce o utrzymanie prawa własności; które w ostatnich czasach powaznie na szwank narazily zajecie fabryk, strajki portowe i dorazne sady proletaryatu.

kt. Swoja droga i skrajni socyalisci nie skladaja broni; dali tego dowod we Florencyi, przy okazji wywiezienia do Rzymu sztandarów

Rzym dnia 30/X/1920.

DO SYTUACJI ZEWNĘTRZNEJ

(Sprawy niemieckie).

M. Pomimo przeważających bezspornie sympatyj germanofilskich, zaalarmowała się jednak, w ostatnich czasach opinia publiczna, silna penetracja niemiecka, we wszystkich gałęziach życia. Sekwestrowane fabryki o współwłasności niemieckiej lub wielkiej części akcyj niemieckich, powracają za pomocą rozmaitych wpływów do rąk poprzednich posiadaczy; dawniej we Włoszech zamieszkaliby dyrektorowie i urzędnicy przedsiębiorstw przemysłowych powracają coraz częściej na stanowiska w czasie wojny przymusowo opuszczone. Niemieccy komiwojazerowie zapełniają już bez ceremonii hotele po większych miastach, i napływ towarów niemieckich, dla których poczyniono specjalne udogodnienia daje się już wszędzie zauważyć. Nic więc dziwnego, że w sferach wybitnie nacjonalistycznych zaczyna się szerzyć obawa faktycznej penetracji przemysłowo handlowej, któraby ze strony Niemiec przeprowadzona była w określonym celu i zła nieublagana konsekwencja ekonomicznej przewagi, która zawsze tego rodzaju niemiecko włoskie stosunki charakteryzowała. Wyraz tej obawie dał szereg artykułów w pismach nacjonalistycznych, które znowu spowodowały dwukrotne wystąpienie ambasadora niemieckiego, który w interview z redaktorem "Messaggero" wszelkimi sposobami stara się pod tym względem opinie publiczną uspokoić. Odwołuje się do wspomnień przedwojennych i charakteryzując ówczesne stosunki z Włochami, przypomina że kwitnący we Włoszech przemysł metalurgiczny nie tylko powstanie swoje zawdzię-

Rzym dnia 30/X/1920.

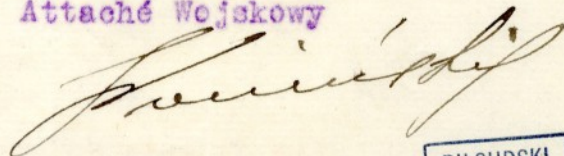
DO SYTUACJI ZEWNĘTRZNEJ

(Sprawy niemieckie).

M. Pomimo przeważających bezspornie sympatii germanofilskich, zaalarmowała się jednak, w ostatnich czasach opinia publiczna, silna penetracja niemiecka, we wszystkich gałęziach życia. Sekwestrowane fabryki o współwłasności niemieckiej lub wielkiej części akcyi niemieckich, powracają za pomocą rozmaitych wpływów do rąk poprzednich posiadaczy; dawniej we Włoszech zamieszkaliby dyrektorowie i urzędnicy przedsiębiorstw przemysłowych powracają coraz częściej na stanowiska w czasie wojny przymusowo opuszczone. Niemieccy komiwojazerowie zapełniają już bez ceremonii hotele po większych miastach, i napływ towarów niemieckich, dla których poczyniono specjalne udogodnienia daje się już wszędzie zauważyć. Nic więc dziwnego, że w sferach wybitnie nacjonalistycznych zaczyna się szerzyć obawa faktycznej penetracji przemysłowo handlowej, któraby ze strony Niemiec przeprowadzona była w określonym celu i zła nieublagana konsekwencja ekonomicznej przewagi, która zawsze tego rodzaju niemiecko włoskie stosunki charakteryzowała. Wyraz tej obawie dał szereg artykułów w pismach nacjonalistycznych, które znowu spowodowały dwukrotne wystąpienie ambasadora niemieckiego, który w interview z redaktorem "Messaggero" wszelkimi sposobami stara się pod tym względem opinie publiczną uspokoić. Odwołuje się do wspomnień przedwojennych i charakteryzując ówczesne stosunki z Włochami, przypomina że kwitnący we Włoszech przemysł metalurgiczny nie tylko powstanie swoje zawdzię-

cza w wielkiej czesci Niemcom, czemu w rzeczywistosci zaprzeczyc sie nie da, ale ze surowiec niemiecki w formie zelaza, wegla i stali, niezbędnym jest Wlochem i najlatwiej ztamtad sie otrzymuje. Zwraca uwage na eksport z Wloch jedwabiu i siarki i konkluduje, ze nigdy Niemcy nie beda uwazac Wloch za jakowys hinterland ekonomiczny, ale ze w interesie obu Panstw lezy zawiazanie jaknajszybsze prawidlowych stosunkow handlowo wymiennych, na zasadach zupełnej rownosci i pelnego zaufania. Pomimo puzornej banalnosci, krok ten ze strony przedstawiciela Niemiec jest charakterystycznym jako tendencya do wyrownania stosunkow na gruncie ekonomicznym, ulatwionego dzis obnizeniem waluty wloskiej i hoteoskopami na podniesienie w najblizszym czasie niemieckiej marki. Nie przeszla tu rowniez bez wrazenia mowa v. Simons'a, ministra Spraw Zagr., który stwierdzajac jaknajlepsza nadzieje do wytworzenia szybkiego kordyalnych stosunkow miedzy Niemcami i Wlochami, uwaza sprawe poludniowego Tyrolu, jako rzecz "specyalnie droga sercu kazdego Niemca". Niemniej jednak zaznacza, ze wierzy mocno w tolerancye wloskiego Rządu i jest pewnym ze ten ostatni zechce i potrafi uszanowac odrebność narodowosciowa i dobytek kultury rodzimej Tyrolczykow. Ze wszystkiego tego jasno wynika, chec zawojowania na korzysc Niemiec wloskiej opinii publicznej. Wobec zas zblizajacych sie dla nas momentow rozstrzygajacych na Slasku, liczy sie z tym faktem nalezy.

Attaché Wojskowy

Major.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Rzym 31/X/1920.

DO SYTUACJI ZEWNĘTRZNEJ

(Sprawy Wrangla).

W jednym z poprzednich raportów donosiliśmy o fakcie sekwestrowania przez zsyndykalizowanych pracowników portu Genuńskiego, parowca "Rodosto" idącego pod dawną flagą rosyjską. W ostatnich czasach gen. Wrangel przez specjalnych emisariuszy donosił Rządowi włoskiemu, że posiada na wywóz w północnym Krymie, wielką ilość zboża, któreby obowiązał się dostawić do Włoch, wzemian za manufakturę. Ofiarowuje na przewóz własne statki, któreby powróciły z ładunkiem włoskim, wymaga jednak bezwarunkowych i pewnych gwarancji uszanowania flagi rządowej, jako też zapewnien, że nie stanie na przeszkodzie urzeczywistnieniu operacji wladowania i odprawienia parowców. Sprawa chleba jest we Włoszech tak kardynalna, że nawet najskrajniejsi socyalisci nie będą śmieli oponować tej umowie i z pewnością duże stocki amunicji, aeroplanów i materiałów przejdą w ten sposób w ręce Wrangla. Oczywiście ze względu na trudność zmiany bieżącej w politycznym kierunku co do Rosji, nie ma mowy narazie o faktycznym uznaniu rządu Wrangla, co zaś do zawiązania z nim stosunków ekonomicznych, temu prawdopodobnie nie stanie na przeszkodzie. W obecnej chwili są w toku rozporządzenia co do ukonstytuowania stałej misji ekonomicznej przy rządzie Wrangla, dla przeprowadzenia wyżej wspomnianych układów.

x

x

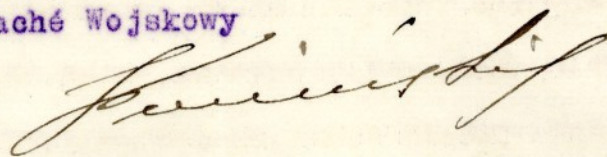
x

Prasa tutejsza, komentując odwiedzin rumuńskiego ministra spraw zagranicznych, Take Jonescu, w Warszawie, z pewną nieufnością wyraża się o Malej Entencie, i wypowiada obawę, że przymierze

nie byłoby tylko stosunkiem przyjaznym między Państwami sąsiadującymi jak Polska, Rumunia, Węgry ani Grecja i t.d. ale formalnym przymierzem ofensywno defensywnym. Dodaje zarazem prasa, że w obecnej chwili takie przymierze nie miałoby racji bytu, gdyż żadne z tych Państw nie jest w stanie dopomóc sprzymierzeńcowi w razie potrzeby.

Tyle prasa.

Attaché Wojskowy

Major.

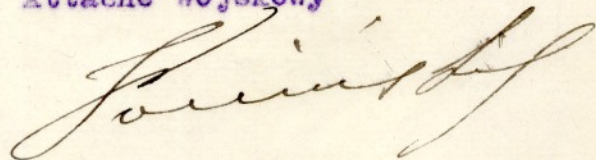
Rzym I/XI/1920.

SPRAWY ADRYATYCKIE.

=====

WFS
W. Kroc
Wyznaczone na pierwsza polowe listopada debaty z przedstawicie-
lami Jugoslawii nad kwestya adryatycka, beda miały miejsce w jednym
z miast Północnych Włoch. Sam premier Giolitti, wraz z ministrem
Spraw Zagranicznych hr. Sforza i ministrem wojny Bonomim beda prowa-
dzic układy ze strony włoskiej. Od Panstwa S.H.S. pełnomocnikami sa
Vesnicz i Trumbić, glowna jednak wage kładą tu na ministra finansow
Stojanowicza. Wogole zapatrywanie na skład pełnomocników jest tu ra-
czej optymistyczne, glownie ze względu na to, że prócz samego
Trumbića, wszyscy inni przedstawiciele Panstwa S.H.S. sa Serbami,
którym zależy bardzo na szybkim uregulowaniu stosunkow z Włochami,
którzy poza tem nie mają tak powaznych i doraźnych terytoryalnych
interesow, jakie kierują Kroatami. Zás ze strony włoskiej należy
zaznaczyć zupełnie szczerą dobrą wolę w kierunku zakonczenia sporu.
Trudno jednak narazie powiedzieć, czy mezwie stanu włoscy nie będą
mieli trudności ze strony partji irredentystycznych, już bowiem
nawet dziennik o tak internacjonalnym charakterze, jak "Avanti"
wyraża zdanie, że należy utrzymać bezwarunkowo granice zabezpie-
czające Panstwo strategicznie, cytując Monte Nevoso.

Attaché Wojskowy

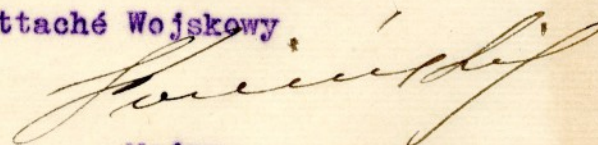

Major.

Rzym dnia 3/XI/1920.

Z powodu majacych sie odbyc jutro 4 listopada uroczystosci rocznicy zwyciestwa wloskiego przyjechal wczoraj Krol Wiktor Emanuel do Rzymu i nie zwlekajac raczyl mi naznaczyc na dzien dzisiejszy audyencye o godzinie 11-ej rano. W towarzystwie Generala Katkowskiego ktory skladal wizyte pozegnalna przyjal nas Krol w sali tronowej. Zaraz na wstepie Krol zapytal mi sie czy jestem synem Generala Wladyslawa Poninskiego, adjutanta dziadka jego i bardzo laskawie ze mna sie przywital. Dopytywal sie o stan armii bolszewickiej i czy straty armii polskiej byly znaczne. Wspominajac o pokrewienstwie domow Leszczyńskich i Sobieskich z domem Sabaudzkim polecil mnie abym po jego powrocie ze wsi dokad wyjezdza, mu zlozyl krotki wyciag z drzewa genealogicznego tych rodzin. Ubolewal rowniez Krol nad trudna faza przez ktora Wlochy przechodza. Cala wizyta miala ton bardzo serdeczny i trwala przeszlo pol godziny. Jutro zaproszony zostalem na rewie oraz na wieczorna herbate w klubie wojskowym na ktorej bedzie obecny i Krol. Na przyjeciu w palacu Chigi bylom przedstawiony Generalowi Diaz Głównodowodzacemu Armii Włoskiej.

Attaché Wojskowy

Major.